

УДК 342.95 : 356.13 (477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.3.25>

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЮ СФЕРОЮ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Кушнір І.П.,
*доктор юридичних наук, доцент,
заступник начальника кафедри адміністративної діяльності
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
ORCID: 0000-0003-0286-7591*

Кушнір І.П. Публічне адміністрування інформаційною сферою у діяльності Державної прикордонної служби України.

У статті здійснено комплексний аналіз публічного адміністрування інформаційною сферою у діяльності Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ). Актуальність дослідження зумовлена прогресивним зростанням ролі інформації як стратегічного ресурсу держави, інструменту реалізації владних повноважень і водночас об'єкта правового захисту. Обґрунтовано, що ефективність забезпечення прикордонної безпеки безпосередньо залежить від належної організації інформаційних процесів, їх правового регулювання та технологічного забезпечення.

Розкрито сутність понять «публічне адміністрування» та «інформаційна сфера», проаналізовано наукові підходи до їх тлумачення та визначено їх значення для функціонування органів публічної влади. Доведено, що інформаційна сфера охоплює сукупність інформаційних ресурсів, інформаційних процесів, інфраструктури, суб'єктів інформаційної діяльності та механізмів правового регулювання, а також включає управління правовими режимами інформації. Встановлено, що у прикордонній діяльності вона має специфічний зміст, обумовлений необхідністю поєднання відкритості публічної влади із забезпеченням національної безпеки.

Визначено структурні елементи публічного адміністрування інформаційною сферою у діяльності ДПСУ, зокрема суб'єктну та предметну складові. Суб'єктну складову формують уповноважені підрозділи та посадові особи, що здійснюють інформаційну діяльність, а також інші учасники інформаційних відносин. Предметна складова пов'язана з реалізацією повноважень у сфері охорони державного кордону, включаючи збір, обробку, аналіз, зберігання та поширення інформації. Особливу увагу приділено цифровізації управлінських процесів, впровадженню електронного врядування, функціонуванню інтегрованих інформаційних систем і міжвідомчій взаємодії як необхідним умовам підвищення ефективності управління прикордонною безпекою.

Підкреслено, що інформаційна безпека є невід'ємною складовою прикордонної безпеки, а управління інформаційними потоками, протидія дезінформації, кіберзагрозам і несанкціонованому доступу до даних становлять стратегічний напрям діяльності ДПСУ. Зроблено висновок, що публічне адміністрування інформаційною сферою у діяльності ДПСУ є системним, багаторівневим процесом організаційного, правового та технологічного впливу, спрямованим на забезпечення балансу між відкритістю державної влади та захистом національних інтересів.

Ключові слова: публічне адміністрування; публічне управління, інформаційна сфера; інформаційна безпека; Державна прикордонна служба України; прикордонна безпека; взаємодія; національна безпека.

Kushnir I.P. Public administration of the information sphere in the activities of the State Border Service of Ukraine.

The article provides a comprehensive analysis of public administration of the information sphere in the activities of the State Border Service of Ukraine (hereinafter referred to as the State Border Service of Ukraine). The relevance of the study is due to the progressive growth of the role of information as a strategic resource of the state, an instrument for the implementation of government powers and at

the same time an object of legal protection. It is substantiated that the effectiveness of ensuring border security directly depends on the proper organization of information processes, their legal regulation and technological support.

The essence of the concepts of “public administration” and “information sphere” is revealed, scientific approaches to their interpretation are analyzed and their significance for the functioning of public authorities is determined. It is proved that the information sphere encompasses a set of information resources, information processes, infrastructure, subjects of information activity and mechanisms of legal regulation, and also includes the management of legal regimes of information. It is established that in border activities it has a specific content, due to the need to combine the openness of public authorities with ensuring national security.

The structural elements of public administration of the information sphere in the activities of the State Border Service of Ukraine, in particular the subjective and objective components, are determined. The subjective component is formed by authorized units and officials carrying out information activities, as well as other participants in information relations. The objective component is related to the implementation of powers in the field of state border protection, including the collection, processing, analysis, storage and dissemination of information. Special attention is paid to the digitalization of management processes, the implementation of e-government, the functioning of integrated information systems and interagency interaction as necessary conditions for increasing the efficiency of border security management. It is emphasized that information security is an integral part of border security, and the management of information flows, countering disinformation, cyber threats and unauthorized access to data constitute a strategic direction of the State Border Service of Ukraine. It is concluded that public administration of the information sphere in the activities of the State State Administration of Ukraine is a systemic, multi-level process of organizational, legal and technological influence aimed at ensuring a balance between the openness of state power and the protection of national interests.

Key words: public administration; public management, information sphere; information security; State Border Service of Ukraine; border security; interaction; national security.

Постановка проблеми. Прогресивне зростання ролі та значення інформації, а також технологічних процесів, що прискорюють та спрощують її обіг сьогодні не викликає сумнівів. Важливою складовою забезпечення актуальних потреб у її використанні, споживанні, захисті тощо, є відповідність вимогам людини, суспільства та держави. Саме тому органи публічної адміністрації мають забезпечити ефективний перехід від традиційних адміністративних підходів до інноваційних моделей, які базуються на активному використанні інформаційно-комунікаційних технологій. Попри значний потенціал таких трансформацій, вони водночас породжують низку нових викликів і загроз. В умовах стрімкого розвитку цифрових процесів особливо гостро постає питання ризиків, пов'язаних із поширенням, захистом та збереженням інформації. Це стосується всіх рівнів публічної влади, а передусім тих, що відповідають за національну безпеку. Для них критично важливими є питання захищеності інформаційних потоків, попередження зовнішнього втручання та недопущення неправомірного використання даних, що може завдати шкоди державі чи громадянам [1, с. 36].

Державна прикордонна служба України виконує завдання із забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній економічній зоні [2, ст. 1]. Підтримуючи та забезпечуючи прикордонну безпеку ДПСУ потребує ефективних та прозорих механізмів публічного адміністрування інформаційною сферою, з урахуванням безпекової складової. Впровадження сучасних інформаційних технологій для підвищення результативності державного управління підсилює актуальність вивчення публічного адміністрування інформаційною сферою у діяльності ДПСУ. Водночас успішність її діяльності значною мірою залежить від ефективного публічного адміністрування інформаційними потоками, що включає збір, обробку, аналіз, зберігання та поширення даних.

Мета дослідження. З огляду на зазначене актуалізується необхідність комплексного дослідження сутності та змісту публічного адміністрування інформаційною сферою у діяльності ДПСУ, визначення її структурних елементів (суб'єктної та предметної складових), а також обґрунтування ролі інформаційної безпеки й цифровізації управлінських процесів у забезпеченні прикордонної безпеки держави.

Стан опрацювання проблематики. Аналіз сучасних наукових джерел свідчить, що проблематика публічного адміністрування інформаційною сферою у діяльності ДПСУ має міжгалузевий характер і охоплює теорію державного управління, адміністративне та інформаційне право, а також сферу прикордонної безпеки. Теоретичні засади інформаційної політики й інформаційних відносин розробляли І.В. Арістова, О.А. Баранов, К.І. Беляков, О.А. Заярний, Н.А. Литвин, І.М. Сопілко, В.Г. Пилипчук, І.М. Шопіна та багато інших науковців. Окремі питання інформаційного забезпечення прикордонної діяльності висвітлено у працях В.Л. Зьолки, Р.М. Ляшука, О.Б. Фаріона та інші. Водночас комплексне дослідження особливостей публічного адміністрування інформаційною сферою у діяльності ДПСУ з урахуванням сучасних цифрових трансформацій та безпекових викликів залишається недостатньо розробленим, що зумовлює потребу наукового осмислення.

Вклад основного матеріалу. Для досягнення поставленої мети необхідно уточнити зміст базових категорій дослідження. Терміни «публічне адміністрування» та «інформаційна сфера» є неологізмами, які до сьогодні не закріплені у законодавстві, проте активно використовуються теоретиками та практиками у різних сферах знань й під різними ракурсами. О.А. Заярний характеризує інформаційну сферу «як особливу систему суспільних відносин, що виникають в усіх сферах життя і діяльності суспільства та держави» [3, с. 14].

У сучасній юридичній науці публічне адміністрування розглядається як: регламентована нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічної влади, спрямована на реалізацію законів шляхом прийняття адміністративних рішень та надання адміністративних послуг [4, с. 8-9]; форма здійснення публічної влади, адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка є зовнішнім виразом реалізації завдань (функцій) виконавчої влади, що здійснюється з метою задоволення публічного інтересу і негативно відмежовується від законодавчої судової та політичної діяльності [5, с. 20]. У контексті прикордонної діяльності це поняття трансформується у різновид суспільних відносин у сфері охорони державного кордону, які обумовлені реалізацією прав і потреб громадян, а також виконанням завдань держави щодо забезпечення прикордонної безпеки [6, с. 103]. Публічне адміністрування в цій галузі є формою реалізації виконавчої влади, що здійснюється спеціально уповноваженими суб'єктами, насамперед ДПСУ. Суть публічного адміністрування у прикордонній сфері полягає у владно-організуючому впливі на суспільні відносини з метою задоволення публічного інтересу – забезпечення недоторканності державного кордону та захисту прав осіб, що його перетинають.

Термін «сфера» має багатовекторне застосування: район дії, межа поширення чого-небудь; область фізичного або духовного життя, діяльності людини чи суспільства; галузь знання, виробництва і т. ін.; сукупність умов, середовище, в яких що-небудь відбувається; обстановка; область дії, границі поширення чого-небудь [7]. Отже, сфера визначає межі чогось, окреслює певний простір використання чи застосування конкретного предметного явища, у нашому випадку інформації, усе, що пов'язано, підтримує та забезпечує правове упорядкування обігу інформації.

У Стратегії інформаційної безпеки, що затверджена Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021 лише використовується поняття «інформаційна сфера» у контексті інформаційної діяльності та формування й реалізації державної політики. При цьому, що саме розуміється під терміном «інформаційна сфера» не сформульовано [8]. У проекті Концепції інформаційної безпеки «інформаційну сферу» пропонувалось розуміти як: сукупність інформаційних технологій, ресурсів, продукції і послуг, інформаційної інфраструктури, суб'єктів інформаційної діяльності та системи регулювання суспільних інформаційних відносин [9]. Ще один проект Указу Президента України, який так і не було прийнято, Стратегія розвитку інформаційного простору України на період до 2020 року пов'язує інформаційне середовище з інформаційним простором України у безпосередньому зв'язку з інформаційними процесами та інформаційними відносинами (з приводу створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони та захисту інформації), інформаційних продуктів та інформаційних ресурсів, а також інформаційна взаємодія організацій та громадян і задоволення їхніх інформаційних потреб відповідно до чинного національного законодавства [10]. Отже, можна підсумувати, що інформаційна сфера розглядається у широкому сенсі як сукупність інформаційних відносин, а також засобів (ресурсів) їх втілення та забезпечення у межах норм національного законодавства.

Ю.П. Бурило інформаційну сферу уособлює зі сферою інформаційної діяльності та пояснює що, «такий підхід відображає динамічний взаємозв'язок таких категорій, як суб'єкт інформаційної діяльності, його дії та об'єкти, на які спрямовані ці дії». Науковець поділяє інформаційну сферу на інформаційні відносини, об'єктом яких є інформація та інформаційно-інфраструктурні відносини, об'єктом яких виступають засоби зв'язку, інформатизації та інформаційної безпеки [11, с. 5]. Інформаційна сфера, – це сфера суспільних інформаційних відносин, які здійснюються суб'єктами права за допомогою використання існуючої на національному та глобальному рівнях інформаційної інфраструктури [12, с. 205]. К. І. Беляков інформаційну сферу розглядає через сукупність інформаційних ресурсів, активізація та активне використання яких стає можливим завдяки поєднанню із засобами, методами й умовами [13, с. 98].

У своєму дисертаційному дослідженні О.А. Баранов сформулював інформаційну сферу, як *«сукупності інформації та інформаційних ресурсів, інформаційної інфраструктури, суб'єктів, що здійснюють оборот інформації, тобто її створення, поширення (передавання), зберігання, використання та знищення, та забезпечують цей оборот, суспільних відносин, які при цьому виникають, системи її правового забезпечення, а також інституційної системи державного управління та регулювання цією сферою»* [14, с. 14; 15, с. 257]. До того ж цінним є те, що науковець сформулював вдосконалену модель інформаційної інфраструктури через сукупність таких систем, як: *«виробництва інформації та інформаційних послуг; поширення інформації та інформаційних продуктів; виробництва засобів створення інформації та інформаційних технологій; накопичення та зберігання інформації; сервісного обслуговування інформаційних засобів і технологій; підготовки кадрів; забезпечення інформаційної безпеки»* [14, с. 14]. Інформаційну сферу утворює сукупність інформації та інформаційних процесів, інформаційна інфраструктура, суб'єкти, що здійснюють та забезпечують оборот інформації, усі суспільні відносини, які при цьому виникають, система їх правового регулювання та саморегулювання, а також інституційна сфера публічної влади у цій сфері [16, с. 17].

Змістоутворюючим елементом інформаційної сфери виступає інформація, динамічною (предметно-функціональною) основою цього поняття є інформаційна діяльність та середовище її здійснення (територіальний і віртуальний простір) [17, с. 23]. Функціональне призначення інформаційної сфери виявляється у забезпеченні виникнення та підтримання у встановлених законодавством України параметрах правових зв'язків між суб'єктами інформаційної діяльності, її об'єктами, змістом, а також законними інтересами та потребами, для досягнення яких фізичні, юридичні особи, суб'єкти владних повноважень вступають в інформаційні відносини. Інформаційна сфера з позицій правового регулювання постає як предметно-територіальний, системно-структурний юрисдикційний простір вчинення дій щодо збирання, зберігання, обробки, передачі, перетворення та захисту інформації, виробництва інформаційної продукції, надання інформаційних послуг, формування інформаційної інфраструктури, а також забезпечення прав, законних інтересів учасників інформаційних відносин, інформаційної безпеки держави, межі якого визначаються властивостями самої інформації, її правовими режимами, а також видами інформаційної діяльності [17, с. 24].

Значний науковий інтерес до категорії «інформаційна сфера», зумовлений всезагальністю, універсальністю та важливістю категорії «інформація», не тільки для юриспруденції, а й для інших сфер наукових знань та правових відносин, але і інших сфер наукових знань і людської діяльності. Таким чином, «інформаційна сфера» охоплює відносини у суспільстві, що акцентовані на інформаційній компоненті (інформація, знання, дані, відомості, факти), з урахуванням сфери людських інтересів (зв'язків), що врегульовані нормативно-правовими актами, тобто її юридичний аспект.

Отже, «інформаційна сфера суспільства» – поняття відносне, яке включає здійснення комунікації держави з громадянським суспільством у певних (просторових, територіальних, державних, предметних) межах, а саме – це урегульовані національним законодавством інформаційні відносини, інформаційні повноваження, сукупність інформаційних ресурсів ДПСУ, які дозволяють реалізувати інформаційні права, інтереси та потреби громадян, суспільства, органів і підрозділів ДПСУ у сфері охорони державного кордону [18, с. 19].

Головними складовими інформаційної сфери публічного адміністрування у діяльності ДПСУ є суб'єктна та предметна складова. Суб'єктну складову утворюють компетентні структурні підрозділи й посадові особи, уповноважені здійснювати комунікацію з суспільством, громадськістю та

громадянами, а також суб'єкти приватного права (фізичні особи), інші особи, що реалізують свої інтереси у сфері охорони державного кордону (перетинають або мають намір перетнути державний кордон України, висловлюють відповідно до законодавства потребу у сприянні, задоволенні чи захисті інформаційних прав). Предметність обумовлена відомчими повноваженнями ДПСУ – сфера охорони державного кордону України [18, с. 20].

В діяльності ДПСУ публічне адміністрування та інформаційна сфера перебувають у нерозривному діалектичному зв'язку, де інформація виступає одночасно і ресурсом, і об'єктом, і інструментом реалізації владних повноважень [19, с. 19]. Зазначений взаємозв'язок проявляється у таких основних напрямках:

Інформація як основа управлінських рішень. Публічне адміністрування в ДПСУ за своєю суттю є процесом прийняття та реалізації рішень, які базуються виключно на інформації. Достовірна й актуальна інформація є фундаментом для правильних дій керівного складу під час охорони державного кордону. У процесі адміністрування інформація здійснює «кругообіг»: від збору даних про обстановку на кордоні до видання розпорядчих актів [19, с. 20].

2. Електронне врядування як форма адміністрування. Сучасне публічне адміністрування трансформується у цифрову площину через електронне врядування. Це форма організації управління, що підвищує відкритість та прозорість ДПСУ за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [18, с. 302].

3. Інформаційна складова прикордонної безпеки. Публічне адміністрування у прикордонній сфері спрямоване на захист національних інтересів, де інформаційна безпека є невід'ємним елементом загальної безпеки. Державна прикордонна служба України здійснює адміністративний вплив для протидії інформаційним загрозам (пропаганді, дезінформації, кібератакам). Адміністрування включає управління правовими режимами інформації з обмеженим доступом (конфіденційна, службова, таємна).

4. Держава прикордонна служба України як розпорядник інформації. В аспекті публічного адміністрування ДПСУ виступає як суб'єкт владних повноважень та офіційний розпорядник інформації у своїй сфері. Це зобов'язує ДПСУ забезпечувати інформаційну відкритість (оприлюднення правил перетину кордону, звітність тощо), взаємодіяти з громадянами через запити на публічну інформацію та звернення (це є важливою формою комунікації держави та суспільства).

5. Технологічне забезпечення та взаємодія. Ефективність адміністрування напряму залежить від функціонування інформаційних систем. Використання інтегрованих баз даних («Гарт», «Аркан») дозволяє в автоматичному режимі ідентифікувати осіб та виявляти порушників, що є прикладом цифрової трансформації адміністративних процедур. Інформаційна взаємодія між ДПСУ та іншими органами (МВС України, ДМС України, міжнародні партнери як FRONTEX тощо) забезпечує цілісність системи публічного управління кордонами.

Публічне адміністрування в ДПСУ сьогодні неможливе без інтеграції в інформаційну сферу, оскільки саме цифровізація та безпечний обіг даних забезпечують баланс між безпекою державного кордону та реалізацією прав громадян.

Висновки. Інформаційна сфера є ключовим елементом забезпечення національної безпеки та ефективності діяльності органів публічної влади. В умовах цифрової трансформації вона виступає одночасно ресурсом, об'єктом і інструментом реалізації владних повноважень. Публічне адміністрування в діяльності ДПСУ має специфічний характер, зумовлений особливим правовим статусом та її функціями у сфері охорони державного кордону. Його зміст полягає у владно-організуючому впливі на інформаційні відносини з метою забезпечення прикордонної безпеки, захисту національних інтересів та реалізації прав громадян.

Поняття «інформаційна сфера» у сучасній науці розглядається комплексно – як сукупність інформаційних ресурсів, процесів, інфраструктури, суб'єктів інформаційної діяльності та правових механізмів регулювання. У прикордонній діяльності воно охоплює як внутрішні інформаційні процеси (збір, обробку, зберігання даних), так і зовнішню комунікацію з громадськістю та іншими державними й міжнародними інституціями. Ефективність публічного адміністрування інформаційною сферою у діяльності ДПСУ безпосередньо залежить від рівня цифровізації управлінських процесів, інтеграції інформаційних систем, належного правового регулювання обігу інформації та забезпечення її захисту в умовах гібридних загроз. Інформаційна безпека є невід'ємною складовою прикордонної безпеки. Управління інформаційними потоками, протидія дезінформації, кіберзагрозам і несанкціонованому доступу до даних становлять стратегічний напрям публічного

адміністрування у діяльності ДПСУ. Отже, публічне адміністрування інформаційною сферою у діяльності ДПСУ постає як системний, багаторівневий процес організаційного, правового та технологічного впливу, спрямований на досягнення балансу між відкритістю державної влади та забезпеченням національної безпеки.

Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є вдосконалення правового регулювання інформаційної сфери, розвитку цифрового врядування у діяльності ДПСУ, а також механізмів забезпечення інформаційної безпеки та міжвідомчої інформаційної взаємодії в умовах гібридних загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Герасимюк К.Х. Механізми державного управління кібер- та інформаційною безпекою: проблеми та шляхи вирішення. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 3(97). 36–40. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-3\(97\)-36-40](https://doi.org/10.26642/ema-2021-3(97)-36-40).
2. Про Державну прикордонну службу України. *Відомості Верховної Ради України*, 2003. № 27. ст. 208.
3. Заярний О.А. Правове забезпечення розвитку інформаційної сфери України: адміністративно-деліктний аспект: монографія. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 700 с.
4. Основи публічного адміністрування : навчальний посібник / за заг. ред. Н.П. Матюхіної. Харків: Право, 2018. 172 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
6. Кушнір І.П. Теоретичні та організаційні засади нормативно-правового регулювання інформаційних відносин у діяльності Державної прикордонної служби України: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2020. 566 с.
7. Словник української мови: в 11 т. Т 9, 1978. С. 876. URL: <http://sum.in.ua/s/sfera>.
8. Стратегія інформаційної безпеки: указ Президента України від 28.12.2021. № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>.
9. Концепція інформаційної безпеки України. Проект. URL: <https://www.osce.org/sites/default/files/f/documents/0/2/175056.pdf>.
10. Проект Указу Президента України «Про затвердження Стратегії розвитку інформаційного простору України на період до 2020 року». URL: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=113102&cat_id=61025.
11. Бурило Ю.П. Організаційно-правові питання державного управління в інформаційній сфері: автореф. канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2008. 20 с.
12. Пазюк А.В. Інформаційна сфера як предмет міжнародного права: теоретичні підходи. Інформаційна сфера як предмет міжнародного права: теоретичні підходи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. № 23 (Ч. I, Т. 3). С. 204–206.
13. Беляков К.І. Інформатизація в Україні: проблеми організаційно-правового та наукового забезпечення: монографія. Київ: КВІЦ, 2008. 576 с.
14. Баранов О.А. Теоретико-методологічні основи правового забезпечення інформаційної сфери України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2015. 43 с.
15. Баранов О.А. Інформаційна сфера: Енциклопедія соціогуманітарної інформалогії / коорд. проекту та заг. редактор. проф.. К.І. Беляков. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1. с. 257–259.
16. Баранов О.А. Правове забезпечення інформаційної сфери: теорія, методологія і практика: монографія. Київ: Едельвейс, 2014. 434 с., с. 17.
17. Заярний О.А. Інформаційна сфера як об'єкт адміністративно-правової охорони: деякі доктринальні та нормативні аспекти. *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 23. С. 18–31.
18. Кушнір І.П., Курилюк Ю.Б., Царенко О.М., Сорока А.З. Правове регулювання інформаційних відносин у діяльності Державної прикордонної служби України: підручник. Хмельницький. Вид-во: ПП «Монускрипт», 2022. 432 с., с. 19

19. Кушнір І.П. Інформаційне забезпечення публічного адміністрування в органах публічного адміністрування в органах охорони державного корону: монографія, Хмельницький. Вид-во: ПП «Монускрипт», 2024. 109 с.

Дата першого надходження рукопису до видання: 03.02.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026
Дата публікації: 5.03.2026

© Кушнір І.П., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0